

TARİH

TÜRKİYE TARİHİ

Türkiye Tarihi (11. ve 13.yy)

Başlangıç: 1071 Malazgirt Savaşı

NOT : Malazgirt Savaşı'ndan sonra “fethedilen topraklar fethedenin malıdır” anlayışı ortaya çıkmıştır. Bunun amacı Anadolu'nun fethini hızlandırmaktır.

Sonuç : Anadolu'da I. Beylikler Dönemi başlamıştır.

Danışmentler :

- Danışment Ahmet Gazi tarafından, Sivas merkezli olarak Orta Anadolu'da kurulmuştur.
- Haçlılara karşı mücadele etmişlerdir.
- Anadolu'daki ilk medrese olan Tokat – Niksar'da Yağıbasan Medresesi'ni yapmışlardır.

Saltuklular :

- Ebul Kasım Saltuk tarafından kurulmuşlardır.
- Merkez : Erzurum
- Anadolu'ya gelip kurulan ilk beyliktir.
- Rükneddin Süleyman Şah tarafından yıkılmışlardır.

Mengücekler :

- Mengücek Gazi tarafından kurulmuştur.
- Merkez : Erzincan
- Gürcüler ve Rumlar ile karışmıştır.

İzmir (Çaka) Beyliği :

- Bizans ile mücadele etmişlerdir.
- İlk denizci Türk beyliğidir.

Artuklular :

- Artuk Bey'in oğulları tarafından kurulmuştur. Dönemin en tanınmış bilim insanı El- Cezeri'dir. (Sibernetiğin kurucusudur.)
- Artuklular Hasankeyf, Mardin ve Harput Artukluları olarak üçe bölünerek yönetilmişlerdir.
- Malabadi Köprüsü en önemli mimari eserleri arasındadır.

UYARI

Malazgirt Savaşı'ndan sonra, Anadolu'da bunların dışında bir çok beylik kuruldu.

- Sökmenliler: Ahlat ve Van Gölü havzası
- İnaloğulları: Diyarbakır ve civarı
- Çubukoğulları: Harput ve civarı
- Dilmaçoğulları: Bitlis ve civarı
- İnançoğulları: Denizli ve civarı
- Tanrıvermişoğulları: Efes ve civarı

I. Beyliklerin Özellikleri

- Anadolu'nun fethini hızlandırmışlardır.
- Anadolu'da Türk İslam kültürünü yaymışlardır.
- Malazgirt Savaşı'ndan sonra kuruldular.
- Haçlılar ve Bizans'a karşı mücadele ettiler.
- Anadolu'da ilk Türk İslam mimarisini yaptılar.
- Bu beylikler feodal beyliklerdir. Anadolu'daki bu beylikler zamanla B.Selçuklu Devleti'nin zayıflamasına neden olmuşlardır.

Türkiye Selçukluları (A.S.D) (1077-1308)

- Kurucu : Süleyman Şah
- Merkez : İznik
- Resmi Dil : Farsça
- Köken (Menşei): Oğuzlar

Kuruluş Devri

Bu dönem uzun sürmüştür. Bunun iki sebebi vardır;

- A.S.D içindeki taht kavgaları
- Haçlı Seferleri

Süleyman Şah

- Devletin sınırları Marmara kıyılarından Çukurova'ya kadar genişledi.
- Boğazlar'dan vergi alan ilk Türk hükümdarıdır.

I.Kılıçarslan Dönemi

- I. Haçlı Seferine karşı başarı ile mücadele etse de sonuç alamamıştır. Başkent İznik'ten Konya'ya taşınmıştır.
- Danışmentler'den Malatya'yı almıştır.

I.Mesut Dönemi

- II. Haçlı Seferinde, Eskişehir yakınlarında Haçlı ordularını yenmiştir.
- Anadolu ilk defa bu dönemde “Türkiye” adı ile anılmaya başladı.
- İlk Anadolu Selçuklu parası bastırıldı.

Yükselme Devri

II.Kılıçarslan Dönemi

- Danişmentler'e son vermiştir.
- 1176 Miryokefalon Savaşı – A.S.D./ Bizans
- Anadolu'nun Türk yurdu olduğu kesinleşti.
- A.S.D. son savunma savaşını yaptı.
- Bizans savunmaya ,Türkler saldırı konumuna geçtiler.
- Bu dönemde ayrıca ilk A.S.D. gümüş ve altın paraları bastırılmıştır.

Gıyaseddin Keyhüsrev Dönemi

UYARI : Gıyaseddin Keyhüsrev kardeşi Rükneddin Süleyman Şah ile yaptığı mücadelede başarılı olamadı. Tahtı ona bıraktı. Rükneddin Süleyman Şah Saltuklular'a son verdi. Rükneddin Süleyman Şah'ın ölümü ile Gıyaseddin Keyhüsrev tekrar başa geçti.

- Antalya'yı alarak ticaret ve liman kenti haline getirmiştir.
- Venedikliler ile ilk kez ticaret antlaşması yapılmıştır.

İzzeddin Keykavus Dönemi:

- Trabzon Rum İmparatorluğu ve Çukurova Ermenileri vergiye bağlandı.
- Karadeniz'de Sinop alındı.
- Kıbrıs Krallığı ile ticaret antlaşması imzalandı.

Alaaddin Keykubat Dönemi

- A.S.D. 'nin en güçlü dönemidir.
- Mengücekler ve Harput Artuklularına son verildi.
- Alanya'yı alarak tersane kurmuştur.
- Suğdak Seferi (Kırım) ilk deniz aşırı seferdir.
- 1230 Yassıçemen Savaşı'nda Harzemşahlar yenilgiye uğratılmıştır.
- Yassıçemen Savaşı sonrasında Harzemşahlar yıkılmış ve Anadolu toprakları Moğol tehdidine açık hale gelmiştir.

Yıkılış Devri

II.Gıyaseddin Keyhüsrev

- Devlet işlerini bu dönemde Sadettin Köpek yürütmüştür.
- 1240 Babailer İsyanı (Baba İshak)= ilk dini nitelikli isyan.
- 1243 Köseadağ Savaşı – A.S.D. / İlhanlılar

Sonuçlar :

- A.S.D. yıkılış sürecine girmiş, İlhanlılar'a bağlanmıştır.
- A.S.D toprakları parçalanmış ve bu topraklar üzerinde beylikler ortaya çıkmış, böylece II.Beylikler dönemi başlamıştır.
- Moğollar Anadolu'da etkin olmaya başlamıştır.
- Türklerin batıya ilerleyişi durmuştur.
- Moğollar'ın önünden kaçan Türkmenler Anadolu'ya gelerek Türk nüfusunu arttırdılar ve Anadolu'nun Türkleşmesine katkı sağladılar.

II.Beylikler

- Karamanoğulları : Konya – Karaman
- Germiyanogulları : Kütahya
- Hamitoğulları : Isparta – Yalvaç
- Karesioğulları :Balıkesir – Çanakkale
- Aydınoğulları :Aydın ve çevresi
- Saruhanogulları : Manisa ve çevresi
- Menteşeoğulları : Muğla ve çevresi
- Candaroğulları : Kastamonu-Sinop
- Eretna Devleti : Kayseri – Sivas
- Ramazanoğulları : Çukurova
- Dulkadiroğulları : Maraş – Elbistan
- Osmanogulları : Söğüt ve Domaniç

Bu beylikler ;

- 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra kuruldular.
- Anadolu'nun Türkleşmesine katkı sağladılar.
- Osmanlı Devleti'nin egemenliğini tanıdılar.

ÖRNEK

Aşağıdakilerden hangisi Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliklerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Büyük Selçuklular tarafından yıkılmaları
- B) Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasından sonra kurulmaları
- C) Anadolu'nun bayındır hale getirilmesinde etkili olmaları
- D) Egemen oldukları bölgelerde İslamiyeti yaymaya çalışmaları
- E) Kurdukları yerleşim yerlerine Türkçe isimler vermeleri ve Anadolu'yu Türkleştirmeye çalışmaları

2006 ÖSS

ÖRNEK

Anadolu Selçukluları döneminde Anadolu'da vilayetlerin ve yerel askeri güçlerin başında bulunan subaşılar, bu vilayetlerdeki iktaların sahibi değil yöneticisi ve askerlerin amiriydiler. Bu bilgiye dayanarak Anadolu Selçukluları dönemiyle ilgili;

- I. Toprağın mülkiyeti işleyene aittir.
- II. Yönetim ve askerlik hizmetleri birlikte yürütülmüştür.
- III. Subaşılar sultana bağlı değildir.

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III D) II ve III E) I, II ve III

2005 ÖSS

ÖRNEK

Anadolu Selçukluları, XI .yüzyıl sonlarından XII. yüzyıl sonlarına kadar Bizanslılar ve Haçlılarla savaşlar yapmışlardır. Bu savaşların,

- I. Anadolu'da üretimin ve vergi gelirlerinin azalması,
- II. Anadolu'da yerleşim alanlarının boşalması,
- III. Anadolu'dan geçen dünya ticaret yollarının önem kazanması

durumlarından hangilerinde etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I, II ve III

2004 ÖSS

ÖRNEK

Anadolu Selçukluları döneminde ülkede Müslüman Türklerle birlikte yaşayan Hristiyan ve Musevi topluluklar genelde şehirlerde oturur, zanaat ve ticaretle uğraşır, ibadet ve dini törenlerini serbestçe yerine getirirlerdi. Bunlar, askerlik yapmazlar, ancak vergi verirlerdi. Bu durum Anadolu Selçuklularıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?

- A) Hoşgörüye dayanan bir siyasetin uygulandığının
- B) Ticaretin ülke ekonomisindeki payının az olduğunun
- C) Anadolu'da İslamiyetin giderek yaygınlaştığının
- D) Yabancıardan alınan vergilerin giderek azaltıldığının
- E) Devlet yönetiminde yabancılara da görev verildiğinin

1993 ÖSS

ÖRNEK

Anadolu Selçukluları Devleti'nde, kendilerine bir bölgenin yönetimi verilen hanedan üyelerine, "melik" deniyordu. Kendi bölgelerinin yönetiminde söz sahibi olan meliklerin para bastırma, savaş açma ve siyasi görüşme yapma yetkileri yoktu. Meliklerin yetkilerinin sınırlı tutulması, aşağıdakilerden hangisine önem verildiğini gösterir?

- A) Sınırların güvenliğinin artırılmasına
- B) Ekonomik durumun düzeltilmesine
- C) Ülke bütünlüğünün korunmasına
- D) Yerleşik hayatın yaygınlaştırılmasına
- E) Dış ilişkilerin artırılmasına

1992 ÖSS